

Рябокін К.В., Фалес О.Г.

*студентки 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ АДВОКАТІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В умовах сьогодення дуже часто привертає увагу питання нормативного врегулювання соціального захисту адвокатів. Виходячи з того, що адвокатура є громадським об'єднанням, проблема соціального забезпечення представників адвокатури набуває особливого значення [2].

На нашу думку, розгляд та вирішення проблемного питання в області соціального захисту адвокатів на сьогодні є дуже важливим, що зумовлює актуальність даної теми. Адже від того, як професійне об'єднання юристів зможе належним чином захищати своїх колег від різноманітних соціальних негараздів, надавати їм необхідну допомогу, залежатимуть якість та ефективність юридичних послуг, ефективність захисту інтересів громадян.

На даний час закріплення в чинному законодавстві положень про соціальний захист адвокатів знаходиться на недостатньому рівні. Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 р. містив окрему норму – статтю 11 «Соціальні права адвоката та його помічника». У Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» №5076-VI від 05 липня 2012 р. соціальні права адвокатів залишились поза увагою законодавця, їх регулювання відсутнє у профільному законі та здійснюється законодавством про соціальне забезпечення переважно без урахування особливостей адвокатури як незалежного правозахисного інституту [1].

Для вирішення зазначеної проблеми вже сьогодні потрібно здійснити заходи, які б вплинули на поліпшення організації роботи в адвокатурі та підвищили якість адвокатської діяльності.

По-перше, ми вважаємо, що потрібно внести зміни до ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме створити новий розділ «Соціальний захист адвокатів». Також додати такі статті як «Службовий часі час відпочинку адвокатів», «Відпустки адвокатів», «Обчислення тривалості відпусток адвокатів», «Медичне забезпечення адвокатів», «Одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності адвоката», «Особи, які мають право на призначення і отримання одноразової грошової допомоги», «Розміри одноразової грошової допомоги», «Призначення одноразової грошової допомоги», «Підстави, за яких призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються», «Пенсійне забезпечення адвокатів», «Навчання дітей адвокатів», «Захист прав та законних інтересів адвокатів». Дане нововведення забезпечить та врегулює процес надання відпустки: щорічної, додаткової, творчої, соціальної, відпустки без збереження заробітної плати. Також висвітлить механізм обчислення

тривалості відпустки, особливості медичного забезпечення адвокатів та членів їх сімей, підстави отримання одноразової грошової допомоги, перелік осіб, які мають право на призначення, та розміри даної допомоги.

По-друге, для вдосконалення нормативної бази щодо соціального захисту адвокатів ми вважаємо, що необхідно розробити та затвердити окремий нормативний документ, тобто певне типове положення для більш конкретизованого врегулювання таких питань, як надання грошової допомоги адвокатам при отриманні інвалідності, народженні (усиновленні) дитини, важкій хворобі, смерті самого адвоката та його родичів, знищенні житлового приміщення адвоката та інше. Також необхідно визначити розмір наданої грошової допомоги, котрий буде визначатися індивідуально у кожному випадку, виокремити документи, на підставі яких рада адвокатів регіону вправі прийняти відповідне рішення.

Вирішивши дані проблеми ми легко відійдемо від дискусій щодо виплат матеріальної допомоги адвокатам. На сьогодні, на жаль, існує негативний досвід із-за нормативної недосконалості у вирішенні даної проблеми.

Яскравим прикладом є виплата одноразової матеріальної допомоги адвокатам у розмірі 1000 грн. 00 коп. згідно із рішенням Ради адвокатів Одеської області прийнятого на засіданні 15 квітня 2020 р. для підтримки в умовах карантину. Проблема постала у тому, що дану ситуацію розцінили як, розподіл доходів серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників. Відповідно до Положення про Раду адвокатів Одеської області, одним з основних напрямів діяльності Ради є забезпечення захисту соціальних прав адвокатів (п.3.1.10). Така спрямованість цілей Ради адвокатів Одеської області повністю відповідає п.7 ч.4 ст. 48 Закону та п.8.6 Статуту НААУ [1]. І тому це рішення є законним і не заперечує діючому законодавству.

Крім того, існує і позитивна практика щодо захисту прав адвокатів, певної їх соціальної підтримки. Згідно із Рішенням Ради адвокатів України № 6 від 28 лютого 2014 року було створено Всеукраїнську благодійну організацію «Благодійний фонд допомоги адвокатам» з метою надання матеріальної підтримки адвокатам та членам їх сімей, які опиняються у складній життєвій ситуації — хвороба, смерть близьких та рідних, поховання адвокатів, які не мають родин або родини яких належать до незахищених верств населення, пошкодження або знищення житла внаслідок обставин непереборної сили. Також вона була створена враховуючи те, що відповідно до податкового законодавства України, Національна асоціація адвокатів України, як неприбуткова організація, не має права розподіляти (виділяти) наявні в неї кошти серед своїх членів.

Основною ціллю діяльності Фонду є здійснення благодійної діяльності, спрямованої на допомогу членам НААУ, сприяння розвитку адвокатської діяльності та підвищення престижу професії адвоката.

Адвокати, які потребують матеріальної допомоги, можуть звернутися до регіонального органу адвокатського самоврядування із заявою, в якій зазначити: прізвище, ім'я, адресу проживання, контактний номер телефону, перелік потреб і необхідний розмір матеріальної допомоги.

На сьогодні коштами благодійного фонду неодноразово надається підтримка адвокатам, які опинились у складних життєвих обставинах. Наприклад, рішенням фонду від 10 жовтня 2018 року було надано благодійну допомогу адвокату Наталії Дубовик з Чернігова. Ситуація полягала у тому, що внаслідок масштабної повені, яка трапилась 30 червня 2018 року, будинок її було затоплено. Жінка, яка проживає разом з двома дітьми, не мала достатніх коштів, аби самостійно відновити нормальні умови проживання у зруйнованому водою помешканні. І тому виходячи з даної життєвої ситуації Фонд надав грошову допомогу адвокату.

Також з огляду на непростий час, пов'язаний з введенням карантину в країні Фондом були закуплені та доправлені в регіони продуктові набори. Голова НААУ, Ради адвокатів України Лідія Ізотова заявила, що вся адвокатська спільнота і вона особисто розуміє, наскільки важливо згуртуватись, коли вся країна бореться з пандемією корона вірусу [3].

Таким чином можна зробити висновок, що на сьогоднішній день адвокатура України стикається з низкою проблем, які потрібно вирішувати і не відкладати на невизначений час, адже це перешкоджає ефективній та якісній діяльності адвокатів. «Наш обов'язок – захистити колег, піклуватися про старше покоління та підставити надійне плече всім, хто його потребує. Наша сила в єдності!» – наголошує Голова НААУ, РАУ.

Список використаної літератури:

1. Бакаянова Н.М. Актуальні питання соціального захисту адвокатів в умовах пандемії COVID-19. URL: <http://unba.odessa.ua/aktualni-pytannya-sotsialnogo-zahystu-advokativ-v-umovah-pandemiyi-sovid-19/>.
2. Маковецька О.А. Проблема соціального захисту адвокатів URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Fly/article/view/2670/0>.
3. Благодійна допомога адвокатам у зв'язку з карантином. URL: <http://radadvolyn.com.ua/ua/news/398/>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент ***Храпенко Олена Олегівна***